

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Závory Áronka*
Cím: *Herman Ottó Gleichenbergben*

Forrás: *Új Magyarország*

33
(Hely)

1942 *I. 23*

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Ol)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Herman Ottó

Idő

"1942"

Személy

Herman Ottó Gleichenbergben

Amikor először fedezték fel „a kecskeméti nektárt“

A következőkben Herman Ottó életének olyan mozzanatát akarom elmondani, amit életírója, Lambrecht Kálmán nem ismert, s amit rajtam és testvéreimen kívül más nem is tud.

Lamrecht „Herman Ottó élete“ c. munkájában leírja, milyen káros bohéméletet élt Herman Ottó. Rengeteget dolgozott, szabadidejét pedig barátai, Eötvös Károly, Wartha Vince műegyetemi tanár, Károlyi Gábor gróf s néhány újságíró társaságában töltötte. „Ebben a társaságban fejenként mindenki megivott esténként egy üveg konyakot“ — mondja Lambrecht. — Hermann Ottó ezenfelül napi száz cigarettára kiegészítéséül elszívott tíz virsziniát. Erős fizikuma csak ötvenéves koráig bírta ezt az életet. Akkor ágynak esett. Az orvosi jelentések nagyon aggodalomkeltőek voltak. Mellhártyagyulladás egy agyondolgozott és éjszakázástól megviselt szervezetben. Háziorvosa, Farkas László, a Rókus-kórház igazgatója, ráijesztett, hogy ha így folytatja a dohány-

zást, egy év alatt a földbe kerül. Herman Ottó kivette szájából az égő szivart és szó nélkül letette. Többé nem dohányzott. Most aztán megjavult az étvágya és kezdte összeszedni magát.

Leromlott szervezetének azonban nem volt már elég ennyi, 1889-ben olyan beteg lett, hogy feleségével elment Kétly professzorhoz, aki alapos bakteriológiai vizsgálat után Gleichenbergbe utasította őket. Apámtól hallottam, hogy Kétly ide szokta küldeni azokat a betegeket, akikről lemondott.

Herman Ottóné elbeszélte apámnak a látogatás lefolyását. Neki őszintén megmondta a professzor, hogy nagyon súlyosnak találja férje állapotát.

— Gleichenberg klímája, tiszta levegője, gyógyforrásai sokszor meglepő hatással vannak ilyen betegekre. Próbálják meg, menjenek el oda. Van ott egy magyar orvos, aki már sokszor segített, akiről mi itt lemondunk. Keressék fel dr. Závoryt. Talán ő tud segíteni.

Igy lett Herman Ottó apám páciense, ki őt különös gonddal ápolta, hogy megmentse a magyar tudományos élet számára. Mély hatást tettek rá egykori tanárának, Wagnernek szavai:

— Iparkodjanak annyit megtanulni, hogy betegüknek *ne ártsanak*. A gyomor az élet konyhája. Azért igyekezzenek mindenekelőtt a gyomrot rendbehozni. Ne bízzák el magukat, mert nem önök, hanem a természet gyógyít.

Apám az egyszerű, természetes gyógyításmód híve volt. Fő elvei voltak: rendbehozni a gyomrot, pihentetni a beteget, jól táplálni, szabad levegőn és jó hangulatban tartani. Vidámkedélyű ember lévén, nagyra becsülte BölcS Salamont és sokat idézte: „A vidám elme jó orvosságot csinál, a szomorú lélek megszáraztja a csontokat.“ S midőn kollégái közül egyesek lekicsinyelve mondták: „Závory a viceivel gyógyít“ — Marx göttingai orvostanárira hivatkozott, aki azt mondta: „Az olyan adomák, melyek gyakori megnevetetés által gyógyítást eszközölnék, csakúgy megérdemelnék, hogy a materia medicához csatol-tassanak, mint a legjobb receptek.“

Herman Ottóval nagyon megszerették egymást. Apám — hogy örömet szerezzen neki — megígérte, hogy ha a fürdőidény befejeztével hazamegy Kecskemétre — ak-

kor ott laktunk —, küld neki olyan barackpálinkát, amiről azt mondja a kecskeméti embőr, hogy ha egy cseppje a kabátjára esik, egy hétig barackillatúnak érzi a világot.

Igérletét beváltotta.

Herman Ottó a következő levélben köszönte meg a küldeményt:

Budapesten, 1889 nov. 12.

Kedves Doctorom!

Illett volna, hogy királyi (avagy talán cári?) ajándékát az első próbakorty után azon melegében (?) megköszönjem; de elvégre is vargabetűre határoztam el magamat, még pedig egy abszolút értékű „szakértői vélemény“-nek miatta, amely még hasznos is lehet.

Volt t. i. a nyáron itt, Budapestben egy Pest-Pilis-Zsolt-Kiskun Me-gy-e-beli kiállítás s azon nömös pomazi Lupa Péter úr is beremekelt „barackpálinká“-val, melyet dr. Wartha Vince műegyetemi tanár és Krazelhuber szerint „intim barát énhozzám“ megvett s amelyről azt állítja, hogy az tulajdonképpen komisz galíciai petróleum (magyarán vidraolaj) volt.

A gyalázatosság okát abban kereste, hogy Lupa uram rothadt, penészes anyagot is használt (nem csoda, mert szerb létere a karlócai patriarchatusba tartozik, hol valami gyalázatos spiritusz éppen most vetette szét az omladins üstöt.)

Megcselekedtem tehát azt, hogy ajándokból (gyomrom minden tiltakozása dacára) egy üveget kiszabadítottam s szakértői magasabb bázsingolás okából „intim

barát"-omhoz elküldöttem.

Épen a tegnapi napon találkoztam Wart-hával, ki egész elragadtatással — igazán! — nyilatkozik a kecskeméti barack-nektárról, tudatván velem azt is, hogy a legnagyobb auctoritas, t. i. Klímm Miksa rektor ur beleszeretett, de annyira, hogy az üveget rögtön elkobozta, mondván, hogy a folyadékhoz képest még a Parragh Gedeon cognacja is csak lé!

Azt gondolhatja, hogy a „forrást“ erősen kutadják, én pedig — tekintélyem öregbítése érdekében — egy kicsit titkolódzom, de éreztetem azt is, hogy különös gráciából nem idegenkedem attól, hogy „kegyes pártfogást“ gyakoroljak.

Legyen tehát oly kegyes és válaszoljon minél előbb a következő kérdésekre:

1. Van-e még?
2. Mennyi?
3. Mi az ára?

A műegyetemi tanárok rendszeren összeállanak s hektoliterjével hozatják maguknak a szeszt s én úgy tapasztalom, hogy ez alkalommal is ez jár az eszükben.

Ebből kivetheti, hogy öreg napjaimra utolér az „üzleti szellem“ — elég bolondul akkor, mikor már nem vehetem hasznát.

Igazán nagyon, de nagyon köszönöm kedves megemlékezését, kérve arra, hogy fogadja barátságosan legvastagabb irodalmi bünömet, „A magyar halászat könyvét“, vele régi ígéretem legszivesebb beváltását.

Feleségem részéről a legjobb üdvözlötet átadva, vagyok

igaz tisztelő híve
Herman Ottó.

Hogy egyszerű testi-lelki gyógymódjával milyen eredményt ért el apám Herman Ottó esetében, arranézve álljon itt az a levél, mellyel egy újabb barackpálinka küldeményt köszönt meg Herman Ottó:

Budapest, 1889. dec. 28.

Kedves Doktorom!

Már az valóságos skandalum, amiket velem mivel! Legelőször is kireparálja a tüdőmet annyira, hogy a főváros III. kerületének egész jó levegőjét elszívom s így e kerület halandóság tekintetében igen „szép“ eredményeket tüntet fel (amíg a Várban egy Spiess megkapja a tifuszt, addig az én kerületemben 60—70 számol be bőrével), azután kiköszörüli a gyomromat, hizásnak indít s kitesz udvari szabóm pokoli kárörömének — micsoda vigyorgásokat végez az a nyomorult kecske, el sem is képzelheti! És még ezzel sem éri be, hanem reámküldi a kecskeméti ambróziát dióba pakolva. Hát elgondolta, hogy mi az? A feleségem lakat alatt tartja az ambróziát s azt mondja: édes uram! roptogtass diót — igen jó! — Hiszen nem bánnám én azt, csak küldene inkább egy felső fogsort, mert abból, bizony Isten, teljesen kifogytam.

Igazán, kedves Doktorom, úgy vegye, hogy köszönöm, nagyon köszönöm szíves jóindulatát, de még a barackpálinkát is és minthogy ezt az epistolát a feleség is elolvassa, hát nem részletezem azt az eszmét, hogy litkos küldemény többet érne, mert jobban mérhetném magamnak ú. n. közelfekvő okoknál fogva — no, de Titán Lacival szólva: „Kommt Zeit, kommt Oberbirgermajszter von Ráth“, vagyis laszaldok én még valamikor Kecskemétre — összeesküvésre.

Mind ezek után fogadja mindkettőnk részéről a legjobb s legszivesebb újévi üdvözlötet s tartsa meg jövőre is szíves barátságában

elkötelezett hívét
Herman Ottó.
Závory Aranka